

Familier med mange Børn, der leve under meget vanskelige Forhold, Forhold, der i Henseende til Sundhedsfare ere langt værre end, hvad der findes noget som helst Sted i Tyendeforhold, i alt Fald uden for København med Hensyn til de Boliger, der anvises Tyende, vil det vistnok ogsaa staa klart for det høje Ting, hvor vanskeligt det vilde være med et Slag at reformere Tyendeforholdet paa dette Omraade.

Der er vel ingen Tvivl om, at der endnu er adskillige Steder tilbage, hvor de Kamre, der blive anviste Tyendet, lade meget tilbage at ønske, saavel i Byerne som paa Landet, men et stort Spørgsmaal er det, om det ærede Medlem har Ret, naar han vil lægge alt Ansvar for disse Boligers Tilstand over paa Husbonderne. Det ærede Medlem udtalte — og vistnok med Rette —, at det svinske Udseende, som stundom fandtes i saadanne Værelser, navnlig ogsaa paa Sengklæderne, svækkede Tyendets Tilfredshed og Lyst til at blive hjemme; men det er dog et Spørgsmaal, om man uden videre kan gaa ud fra, at dette svinske Udseende skyldes Husbonderne. Have ikke Tyenderne deres store Andel deri? Og naar Sengklæderne og Lagenerne ikke ere i den Stand, hvori de skulde være, er det saa Husbonderne og Madmødrene, der skulle vadske og gøre rent for Tyendet, eller ligger det ikke meget nær for Tyendet selv at gøre det? Det forekommer mig, at i saa Henseende kunde der først blive Tale om Klage fra Tyendets Side, hvis der blev paavist en Række Tilfælde, hvor Tyendet meget gerne havde ønsket at gøre rent om sig, men hvor Husbonden eller Madmoderen havde forbudt det eller paa anden Maade lagt Hindringer i Vejen derfor. Jeg tror ikke, at det vil være muligt at paavise et eneste saadant Tilfælde. Ogsaa dette lille Forhold viser, mener jeg, at naar der bliver Tale om, hvad det ærede Medlem kalder en Beskyttelseslov for Tyendet, kan det ikke blive en Lov, som alene giver Tyendet Rettigheder, det maa tillige blive en Lov, som giver Tyendet Pligter og, saa vidt det overhovedet i den Slags Forhold er muligt, præciserer disse Pligter nærmere. I det hele taget maa jeg sige, at jeg tror, at saadanne Bestræbelser som de, der efter de Oplysninger, det ærede Medlem selv gav, ere udfoldede fra enkelte Landboforeningers Side, fra Sorø Amts landøkonomiske Selskabs og Fyns Stifts patriotiske Selskabs Side — hvor der jo er baade Gaardmænd, og vel ogsaa Husmænd, Proprietærer og Godsejere, hvor der sik-

kert er baade Venstremænd, Agrarer, frikonservative og Højremænd, hvor der er Folk af alle mulige Livsstillinger inden for det, man kalder den besiddende Klasse, og af alle mulige politiske Trosbekendelser — virke langt mere med Hensyn til Udviklingen af Boligforholdene for Tyendet end mange specielle Lovparagraffer. Dette, at Husbonderne af ansete Folk i deres egen Kreds blive opfordrede til og vakte til i deres og Tyendets fælles Interesse og i Humanitetens Navn at gøre alt, hvad de kunne, og alt, hvad rimeligt er, for at skaffe deres Tyende en behagelig og tilfreds Tilværelse, det tror jeg bringer os langt videre frem paa dette Omraade end mange Lovparagraffer. — Bestemmelser om Fritid og Udgang i Fritiden kan det jo være meget hensigtsmæssigt at faa i et saadant Omfang, som det overhovedet maatte vise sig gørligt, men der er jo altid den Vanskelighed i Tyendeforholdet, at netop paa Grund af dette Forholds hele Karakter kan det ofte være meget svært for Husbonden eller Madmoderen i Forvejen at vide, om der ikke pludselig og uventet ved et eller andet forefaldende Arbejde kan blive Brug for Tyendet, hvilket jo ganske naturligt maa indskrænke Tyendets faste, bestemte Tid og dets ubetingede Ret til i Fritiden at forlade Husbondens Bolig. Men det er jo muligt, at man ved nærmere Overvejelse vilde kunne finde i alt Fald nogle Bestemmelser, der kunde virke tilfredsstillende til begge Sider.

Det ærede Medlem klagede over, at den nuværende Tyendelov sætter Straf for Ulydighed og Opsætsighed mod Husbonden. Jeg tror ikke, at dette vil kunne være ret meget anderledes. Der kan naturligvis være Spørgsmaal, om de fastsatte Straffebestemmelser ere passende, om de ikke ere for strenge, og om der ikke kan være Grund til at søge noget nærmere at præcisere Tilfælde eller Eksempler paa Ulydighed og Opsætsighed mod Husbonden for at faa en mere normal Maalestok at holde sig til, men ganske i Almindelighed at slippe disse Bestemmelser tror jeg vanskeligt der vil kunne være Tale om. Naar det ærede Medlem som et glubende Eksempel paa, hvad et Tyende maatte lade sig byde, anførte den Sag, der for nogle Aar siden var med en Gaardejer Tang øvre i det nordvestlige Jylland, der havde skudt Øjet ud paa sin Tjenestekarl og dog blev frifunden ved Højesteret, skal jeg dog derom sige, at hele denne Affære staar kun i meget ringe Forbindelse med Tyende-